

Fi de regnat a Alemanya?

Les eleccions alemanyes podrien significar la fi del mandat de Helmut Kohl i els seus resultats seran determinants per al panorama polític europeu.

EDUARD SANJUAN

El 1998 serà, des de la perspectiva europea, l'any de la gran batalla alemanya. A la tardor vindrà el país decidirà el final de setze anys de govern liberal-conservador i el retorn al poder de la socialdemocràcia o el manteniment de l'*statu quo* actual.

Però seran unes eleccions la importància de les quals va més enllà de la dimensió estrictament alemanya. Després del reflux, gairebé a tot Europa, de les polítiques més estrictament alineades amb el pensament neoliberal, Alemanya, juntament amb Espanya, és ara l'únic bastió important que té el conservadorisme polític europeu. A l'altra vorera d'aquest carreró tan estret per on circulen polítiques socials i econòmiques europees amb diferències a vegades tan sols de matís, la França de Jospin i la Gran Bretanya de Blair presideixen, amb receptes diferents, la resurrecció socialdemocrata europea. Un moviment que expressa d'alguna manera la preocupació de les societats civils del vell continent per la perillosa fractura social aprofundida aquests últims anys per la gestió de la dreta. Alemanya doncs, al bell mig d'una forta crisi econòmica, pot ser "la prova del 9" per la defunció o no d'una certa manera de pensar Europa: la que més s'inclina pels dissenys dels mercats com a única via de resoldre els problemes.

En un any que serà vital per a la futura moneda única europea i important per a la confirmació de l'ampliació de la Unió Europea cap a l'est, decidida recentment a Luxemburg, qualsevol canvi en l'equilibri de poders del gegant alemany condicionarà també sens dubte l'arquitectura de la Unió. De moment, l'actual canceller, Helmut Kohl, i la coalició que dirigeix, la CDU-CSU, tenen una clara posició de desavantatge en relació amb els socialdemòcrates de l'SPD. Totes les enquestes reflecteixen una preferència del

Helmut Kohl és canceller des de fa setze anys. Qualsevol canvi al capdavant d'Alemanya condicionarà sens dubte l'arquitectura de la Unió Europea.

vot pel centre-esquerra i un desig de càstig a un govern enfangat en la pitjor crisi econòmica de la post-guerra. Les pitjors xifres de desocupació que es recorden des de l'Alemanya de Hitler, la factura d'una reunificació probablement precipitada, una esquerra social cada cop més àmplia amb indicis preocupants d'intolerància i de xenofòbia, la ruptura del consens social amb la marginació progressiva dels sindicats... Elements de crisi que ara mateix juguen contra Kohl. I diem ara mateix perquè el canceller ha demostrat en repetides convocatòries electorals el perfil d'un corredor de fons experimentat o el d'un boxador que encaixa molts cops i que aprofita qualsevol distracció del contrari per llançar un últim cop demolidor.

Això, ho saben perfectament els socialdemòcrates. Però d'aquí a la tardor del 1998 hauran de treballar contra rellotge per decidir-se a presentar un candidat definitiu a la cancelleria. I aquest període de dubtes sí que corre en favor de Helmut Kohl. El recent Congrés de l'SPD va saludar la bona forma del tàndem Lafontaine-Schroder, però no va anar més enllà. Mentre el primer recuperava la tra-

dició socialista tradicional amb encesos discursos que animaven la sala de congressos de Hannover, el segon es dedicava a posar "seny" a l'estil New Labour de Blair, aprofitant els seus excel·lents contactes amb la patronal i les grans empreses alemanyes. Tot i l'aclaparador triomf d'Oskar Lafontaine en un congrés engrescat a posar fi a "l'era Kohl", no es va descartar la candidatura de Gerhard Schroder. La definitiva prova de foc d'aquest últim tindrà lloc el març vindent, en les eleccions a la Baixa Saxònia, estat del qual és cap de govern des del 1990. Llavors el partit decidirà definitivament entre tots dos el mes de maig.

Fins la primavera aquest doble lideratge té els desavantatges de no oferir a l'electoral una candidatura clara ni una política definida d'alternança als cristiano-demòcrates. Elegir entre les receptes clàssiques de Lafontaine o anar més enllà amb un Schroder que es mou en les fronteres del liberalisme tot i que sense precipitar-s'hi? Ara com ara, la qüestió principal és de saber si, al marge del dubte essencial socialdemòcrata, Helmut Kohl ha arribat a un final de regnat definitiu o no.